Katero sodišče je pristojno

Belgija

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Ni relevantno.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

Uvod

Glede na posebne značilnosti belgijskega pravnega sistema je treba zaradi jasnosti vprašanji 1 in 2.1 obravnavati skupaj.

Najprej je treba razlikovati med dodeljeno pristojnostjo (v nadaljnjem besedilu: stvarna prisojnost) in krajevno pristojnostjo.

Vsak tožbeni zahtevek ima predmet in se pogosto nanaša tudi na denarni znesek. Zakonodajalec opredeli obseg stvarne pristojnosti z določitvijo narave in vrednosti, na kateri se nanaša tožbeni zahtevek, ki ga lahko sodišče obravnava.

V tem informativnem listu je stvarna pristojnost opisana v odgovorih na vprašanji 1 in 2.1.

Sodišča niso pristojna za celotno belgijsko ozemlje. Belgija je po zakonu razdeljena na več sodnih območij (kantoni, okrožja itd.). Vsako sodišče je pristojno samo na svojem območju. To se imenuje krajevna pristojnost. Opisana je v odgovoru na vprašanje 2.2.

Polna pristojnost: sodišče prve stopnje.

Sodišče prve stopnje ima „polno pristojnost“. Povedano drugače, sodišče prve stopnje lahko v nasprotju z drugimi sodišči obravnava vse zadeve, tudi tiste, ki spadajo v pristojnost drugih sodišč.

Člen 568 sodnega zakonika (*Code judiciaire*) določa, da sodišče prve stopnje obravnava vse zahtevke, razen zahtevkov, ki se predložijo neposredno pritožbenemu (*cour d'appel*) in kasacijskemu sodišču (*cour de cassation*). Sodišče prve stopnje ima torej pogojno polno pristojnost, saj se lahko toženec sklicuje na nepristojnost na podlagi posebne pristojnosti drugega sodišča. Sodišče prve stopnje ima tudi več izključnih pristojnosti. Temu sodišču je treba predložiti več vrst sporov, tudi če je vrednost spora nižja od 2 500 EUR, kot so spori, ki se nanašajo na osebno stanje.

Druga sodišča

Seznam drugih sodišč in kratek opis njihove stvarne pristojnosti sta navedena v nadaljevanju.

(a) Mirovno sodišče (*juge de paix*)

V skladu s členom 590 sodnega zakonika ima mirovno sodišče splošno pristojnost za vse zahtevke, katerih vrednost je nižja od 2 500 EUR, razen za zahtevke, za katere je po zakonu izrecno določena pristojnost drugega sodišča. Poleg te splošne pristojnosti je mirovnemu sodišču ne glede na vrednost zahtevka dodeljenih tudi več posebnih (glej člene 591, 593 in 594 sodnega zakonika) in izključnih pristojnosti (člena 595 in 597 sodnega zakonika). Primeri teh posebnih pristojnosti so spori glede najemnih in zakupnih razmerij, solastništva, služnostnih pravic in preživnin. Mirovno sodišče je pristojno tudi za posvojitve in priznanja očetovstva. Tudi razlastitve in zapečatenja spadajo v izključno pristojnost mirovnega sodišča.

(b) Sodišče za prekrške (*tribunal de police*)

V skladu s členom 601a sodnega zakonika sodišče za prekrške obravnava vse zahtevke v zvezi s škodo, nastalo zaradi prometne nesreče, ne glede na višino zahtevka. Za to ima izključno pristojnost.

(c) Gospodarsko sodišče (*tribunal de commerce*)

V skladu s členom 573 sodnega zakonika gospodarsko sodišče na prvi stopnji odloča v sporih med podjetji, tj. med vsemi osebami, ki si trajno prizadevajo doseči gospodarski cilj, v zvezi z dejanjem, opravljenim pri uresničevanju tega cilja, ki ne spadajo v posebno pristojnost drugih sodišč.

Zadevo lahko pri gospodarskem sodišču vloži tudi tožnik, ki ni podjetje in ki vloži tožbo zoper podjetje. Gospodarsko sodišče obravnava tudi spore, ki se nanašajo na menice in zadolžnice.

Poleg teh splošnih pristojnosti ima gospodarsko sodišče tudi več posebnih in izključnih pristojnosti. Posebne pristojnosti so opisane v členu 574 sodnega zakonika. Med drugim zajemajo spore v zvezi z gospodarskimi družbami ter tožbe v zvezi s pomorskim prometom in prometom po celinskih plovnih poteh.

Izključna pristojnost gospodarskega sodišča je opisana v členu 574, točka 2, sodnega zakonika, v skladu s katerim gospodarsko sodišče odloča o tožbah in sporih, ki izhajajo neposredno iz stečajev in postopkov reorganizacije pod nadzorom sodišča v skladu z določbami zakona z dne 8. avgusta 1997 o stečaju in zakona z dne 31. januarja 2009 o kontinuiteti podjetij ter za katere je mogoče elemente rešitve najti v posebnem pravu, ki se nanaša na stečajni postopek in postopek reorganizacije pod nadzorom sodišča.

(d) Delovno sodišče (*tribunal du travail*)

Delovno sodišče je glavno izredno sodišče in ima predvsem posebne pristojnosti. Te pristojnosti so opisane v členu 578 in naslednjih sodnega zakonika in zajemajo:

spore iz delovnega razmerja;

spore v zvezi z nezgodami pri delu in poklicnimi boleznimi;

spore v zvezi s socialno varnostjo.

Delovno sodišče je izključno pristojno za uporabo upravnih sankcij, določenih z zakoni in predpisi iz členov od 578 do 582 ter z zakonom o upravnih globah v primeru kršitve nekaterih socialnih zakonov, in za zahtevke v zvezi s skupno poravnavo dolgov.

(e) Predsedniki sodišč – postopek za izdajo začasne odredbe

Členi od 584 do 589 sodnega zakonika določajo, da lahko predsedniki sodišč (sodišča prve stopnje, gospodarskega sodišča in delovnega sodišča) v vseh nujnih primerih izdajo začasne odredbe v zadevah, ki spadajo v pristojnost njihovega sodišča. Pogoji so, da je zadeva nujna in da je odredba samo začasna ter da ne vpliva na zahtevek kot tak. Primeri so odreditev izvedenske preiskave, odreditev zaslišanja priče itd.

(f) Izvršilno sodišče (*juge des saisies*) (glej člen 1395 sodnega zakonika)

Vsi zahtevki, ki se nanašajo na preventivni rubež, sredstva izvršbe in posredovanja službe za preživninske zahtevke (*Service des créances alimentaires*) iz zakona z dne 21. februarja 2003 o ustanovitvi službe za preživninske zahtevke v okviru zvezne javne službe za finance (*Service Public Fédéral Finances*), se vložijo pri izvršilnem sodišču.

(g) Sodišče za mladoletnike (*tribunal de la jeunesse*)
Čeprav so za varstvo mladoletnikov pristojne skupnosti (tj. federalne enote zvezne države Belgije), je organizacija sodišč za mladoletnike še vedno v zvezni pristojnosti, ki jo ureja zvezni zakon o varstvu mladoletnikov z dne 8. aprila 1965. Sodišče za mladoletnike je oddelek sodišča prve stopnje, ki se ukvarja z ukrepi v zvezi z varstvom mladoletnikov.
(h) Družinsko sodišče (*tribunal de la famille*)
To sodišče je pristojno za odločanje o vseh sporih družinske narave. Med drugim je pristojno za (člen 572a sodnega zakonika):
zahtevke med zakoncema in osebama v registrirani skupnosti;
zahtevke v zvezi s starševsko skrbjo;
zahtevke v zvezi s preživninskimi obveznostmi;
zahtevke v zvezi z ureditvijo premoženjskih razmerij med zakoncema.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Belgijski pravni sistem deluje po načelu svobodne izbire tožnika. Splošno pravilo je določeno v členu 624, točka 1, sodnega zakonika. Tožnik običajno začne postopek pri sodišču v kraju stalnega prebivališča toženca ali enega od tožencev.
Kaj se zgodi, če je toženec pravna oseba? Stalno prebivališče pravne osebe je kraj njenega sedeža, tj. upravni sedež, od koder se družba upravlja.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

Tožnik ima v nekaterih primerih pravico zadevo predložiti drugemu sodišču. Ta možnost je med drugim opisana v členu 624, točke od 2 do 4, sodnega zakonika. Poleg sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca ali enega od tožencev lahko tožnik izbere:
sodišče v kraju, kjer so nastale obveznosti, ki so predmet spora, ali ena od njih, ali v kraju, kjer se izpolnjujejo, so bile izpolnjene ali morajo biti izpolnjene;
sodišče v kraju stalnega prebivališča, izbranega za izvršitev dejanja;
sodišče v kraju, kjer je sodni izvršitelj osebno govoril s tožencem, če toženec ali, kjer je to ustrezno, nobeden od tožencev nima stalnega prebivališča v Belgiji ali tujini.
Poleg tega sodna praksa dopušča, da ima v primeru postopka za izdajo začasne odredbe krajevno pristojnost predsednik sodišča v kraju, kjer je odločba izvršljiva.
Kar zadeva preživnine, člen 626 sodnega zakonika določa, da se lahko preživninski zahtevki, povezani s pravico do vključevanja v družbo, vložijo pri sodišču v kraju stalnega prebivališča tožnika (tj. starša, ki je preživninski upravičenec).
Vendar so pravila iz členov 624 in 626 dispozitivne narave in stranke lahko odstopajo od njih. Stranke lahko torej ob vsakem sporu sklenejo sporazum o pristojnosti, v skladu s katerim se lahko morebitni spor predloži le nekaterim sodiščem prve stopnje.
To splošno načelo svobodne izbire pa ima nekaj izjem.
Zakonodajalec je določil več primerov, v katerih tožnik ne more izbirati. Ti primeri so povzeti zlasti v členih od 627 do 629 sodnega zakonika. Na primer:
v sporih v zvezi s pogodbami o zaposlitvi (člen 627, točka 9) je pristojno sodišče v kraju, kjer je rudnik, tovarna, delavnica, skladišče, pisarna in na splošno prostor, ki je predviden za upravljanje podjetja, opravljanje poklica ali dejavnosti družbe, združenja ali skupine;
v primeru zahtevka za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti zaradi nepopravljive nevzdržnosti (člen 628, točka 1) je pristojno sodišče v kraju zadnjega prebivališča zakoncev ali stalnega prebivališča toženca.
Vendar tudi v teh primerih svoboda izbire ni povsem izključena. Člen 630 sodnega zakonika namreč določa, da se lahko stranke po nastanku spora sporazumno dogovorijo o odstopanju od zakonsko določene pristojnosti. Sporazumi, sklenjeni pred nastankom spora, so po zakonu nični in neveljavni.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

V nekaterih primerih, zlasti tistih iz členov od 631 do 633 sodnega zakonika, ima eno samo sodišče izključno krajevno pristojnost. Tožnik torej v teh primerih ne more izbirati, prav tako ni mogoče niti pred nastankom spora niti po njem skleniti sporazuma o pristojnosti. Ti primeri so med drugim:
stečaj (člen 631(1) sodnega zakonika): gospodarsko sodišče, ki je pristojno za razglasitev stečaja, je sodišče, na območju pristojnosti katerega ima gospodarski subjekt svoj glavni kraj poslovanja ali, če je to pravna oseba, svoj statutarni sedež na dan vložitve predloga za začetek stečajnega postopka ali zahtevka pri sodišču. Sekundarni stečaj: gospodarsko sodišče, na območju pristojnosti katerega ima stečajni dolžnik navedeni kraj poslovanja. Če je krajev poslovanja več, je pristojno prvo sodišče, pri katerem je bil vložen predlog;
reorganizacija pod nadzorom sodišča (člen 631(2) sodnega zakonika): pristojno gospodarsko sodišče je sodišče, na območju pristojnosti katerega ima dolžnik svoj glavni kraj poslovanja ali, če je to pravna oseba, svoj statutarni sedež na dan vložitve predloga;
spori v zvezi z uporabo davčne zakonodaje (člen 632): pristojno je sodišče v kraju, kjer ima sedež pritožbeno sodišče, na območju pristojnosti katerega je urad, ki je pobral ali mora pobrati davek, ali, če se spor ne nanaša na pobiranje davkov, na območju pristojnosti katerega je davčna služba, ki je izdala sporno odločbo. Če se postopek vodi v nemškem jeziku, ima izključno pristojnost sodišče prve stopnje v Eupnu;
tožbe v zvezi s preventivnim rubežem in sredstvi izvršbe (člen 633): pristojno je sodišče v kraju rubeža, razen če ni z zakonom določeno drugače. V primeru rubeža pri dolžnikovem dolžniku je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča dolžnika, zoper katerega se predlaga rubež. Če ima dolžnik, zoper katerega se predlaga rubež, stalno prebivališče v tujini ali njegovo stalno prebivališče ni znano, je pristojno sodišče v kraju izvršitve rubeža (glej tudi člen 22 (5) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah).

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

Kot je že bilo pojasnjeno zgoraj, so pravila iz členov 624 in 626 dispozitivne narave in stranke lahko odstopajo od njih. Stranke lahko namreč za vsak spor sklenejo sporazum o pristojnosti, v skladu s katerim se lahko morebitni spor predloži le nekaterim sodiščem prve stopnje.
V primerih iz členov od 627 do 629 sodnega zakonika ni pred nastankom spora mogoče skleniti nikakršnega sporazuma o pristojnosti. V skladu s členom 630 je take sporazume mogoče skleniti po nastanku spora.
V primerih, opisanih v členih od 631 do 633 sodnega zakonika, ni dovoljeno sklepati sporazumov o pristojnosti.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Odgovor na to vprašanje je vključen v odgovor na vprašanji 1 in 2.

Povezave

Navedeni členi sodnega zakonika: Zvezna javna služba za pravosodje (*Service public fédéral Justice*)
Kliknite „Législation consolidée“ (Prečiščena zakonodaja).
V razdelku „Nature juridique“ (Pravna narava) izberite „Code judiciaire“ (Sodni zakonik).
V polje „Mot(s)“ (Besede) vpišite „624“.
Kliknite „Recherche“ (Išči).
Kliknite „Liste“ (Seznam).

* Kliknite „Justice de A à Z“ (Pravosodje od A do Z).
* Izberite: „Cours: compétence“ (Sodišča: pristojnost).
Pomoč pri iskanju krajevno pristojnega sodišča: Zvezna javna služba za pravosodje (*Service public fédéral Justice*)
Kliknite „Compétence territoriale“ (Krajevna pristojnost).
Zadnja posodobitev: 25/09/2019
Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.